LAB 1

CÀI ĐẶT HỆ ĐIỀU HÀNH VÀ PHẦN MỀM - SỬ DỤNG LỆNH CƠ BẢN

Họ tên và MSSV:Trần Minh Khôi – B2016975

Nhóm học phần: 02

- Các sinh viên bị phát hiện sao chép bài của nhau sẽ nhận 0đ cho tất cả bài thực hành của môn này.
- Bài nộp phải ở dạng PDF, hình minh họa phải rõ ràng chi tiết. Hình minh hoạ chỉ cần chụp ở nội dung thực hiện, không chụp toàn màn hình.
- Video hướng dẫn ở cuối bài.

1. Sử dụng Linux

Tìm hiểu và thực hiện các yêu cầu sau:

- **1.1.** Linux distribution (gọi tắt là distro) là gì? Giữa các distro giống và khác nhau thế nào?
 - Linux distribution là một hệ điều hành được tạo thông qua bộ sưu tập phần mềm chứa nhân Linux và thường là hệ thống quản lý gói, bao gồm các ứng dụng, các gói ứng dụng, trình quản lý gói và các tính năng chạy trên nhân Linux.

- Giống

- + Nhân Linux (Linux Kernel): Tất cả các distro Linux đều chia sẻ một nhân Linux chung.
- + **Cấu trúc Hệ Thống File**: Các distro thường tuân theo một cấu trúc hệ thống file chuẩn, ví dụ như Filesystem Hierarchy Standard (FHS).
- + Shell và Lệnh Command-Line: Hầu hết các distro sử dụng các shell như Bash và cung cấp một command-line interface, cho phép người dùng tương tác với hệ thống thông qua lênh.
- + **Cơ Bản Các Tiện Ích Hệ Thống**: Các công cụ và tiện ích cơ bản như systemd, GRUB, cron, tar, và các tiện ích khác thường được bao gồm trong hầu hết các distro để quản lý quá trình khởi động, lên lịch công việc, và thực hiện các nhiệm vụ hệ thống khác.

- Khác

- + Sự khác biệt lớn đầu tiên giữa các bản phân phối Linux khác nhau là **đối tượng** và hệ thống mục tiêu của chúng. Ví dụ: một số bản phân phối được tùy chỉnh cho hệ thống máy tính để bàn, một số bản phân phối được tùy chỉnh cho hệ thống máy chủ và một số bản phân phối được tùy chỉnh cho các máy cũ, v.v.
- + Sự khác biệt lớn thứ hai giữa các bản phân phối là **quá trình cài đặt và cập nhật ứng dụng.** Các bản phân phối khác nhau sử dụng các công cụ quản lý và cài đặt ứng dụng khác nhau, được gọi là công cụ quản lý gói.

- + Sự khác biệt lớn tiếp theo là **cách các bản phân phối cung cấp hỗ trợ và cập nhật.** Một số bản phân phối được duy trì bởi một cộng đồng tình nguyện viên trong khi những bản phân phối khác được duy trì và hỗ trợ bởi một nhà cung cấp thương mai.
- **1.2.** Kể tên ít nhất 3 Linux distro và một vài thông tin mô tả về các bản distro này.

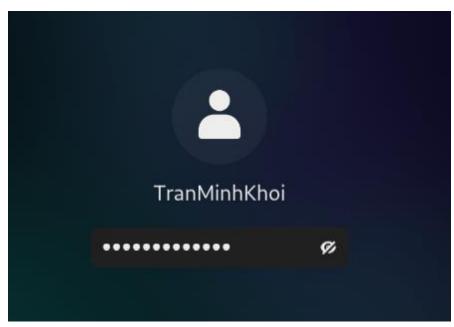
Linux Distro	Thông tin mô tả			
UBuntu	Nó hoạt động như MacOS			
Linux mint	Nó hoạt động như Window và nên được sử dụng bởi các người mới			
Debian	Nó cung cấp sự ổn định nhưng không được khuyến khích cho người dùng mới.			
Fedora	Nếu bạn muốn sử dụng Red hat và phần mềm mới nhất. Red hat sẽ được sử dụng với mục đích thương mại.			
CentOS	Nếu bạn muốn sử dụng red hat nhưng không có nhãn hiệu của nó.			
OpenSUSE	Nó hoạt động tương tự như Fedora nhưng cũ hơn một chút và ổn định hơn.			
Arch Linux	Nó không dành cho người mới bắt đầu vì mọi gói đều phải tự cài đặt.			

Table 1 Bảng thông tin mô tả một số Linux Distro

2. Cài đặt CentOS

Thực hiện cài đặt CentOS Stream 9 vào máy tính cá nhân (hoặc máy ảo) của bạn. Trong quá trình cài đặt:

- Đặt mật khẩu cho tài khoản root.
- Tạo một tài khoản có tên đăng nhập (User name) là mã số sinh viên, tên đầy đủ (Full name) là tên của sinh viên. Cấp quyền quản trị cho tài khoản (Make this user administrator).
- Sau khi hoàn thành cài đặt, chụp màn hình đăng nhập có chứa login name để chứng tỏ hoàn thành việc cài đặt.

Hình 1 Giao diện màn hình đăng nhập CentOS Stream 9

3. Shell và lệnh Linux cơ bản

Tìm hiểu và thực hiện các yêu cầu sau:

- **3.1.** Shell là gì? Kể tên một số shell trong Linux. Làm sao để biết shell nào đang được sử dụng bởi Linux?
 - Shell là giao diện dòng lệnh (CLI) command-line interface cho phép người dùng tương tác với hệ điều hành bằng cách nhập lệnh. Nó đóng vai trò trung gian giữa người dùng và nhân hệ điều hành, dịch các lệnh của người dùng sang ngôn ngữ mà nhân có thể hiểu được.
 - Môt số shell trong linux
 - + Bash Shell (Bourne Again Shell) là một shell mặc định trên một số bản phân phối Linux hiện nay. Bash kế thừa từ Bourne Shell (sh) và cung cấp nhiều tính năng mở rộng.
 - + Csh/Tcsh Shell là shell C được nâng cấp. Shell này có thể được sử dụng làm bộ xử lý lệnh shell script và shell đăng nhập tương tác.
 - + Ksh Shell (Korn Shell) Nó được phát triển và thiết kế bởi David G. Korn . Ksh shell là ngôn ngữ lập trình cấp cao, mạnh mẽ và hoàn chỉnh và nó là ngôn ngữ lệnh tương hỗ cũng giống như nhiều shell GNU/Unix Linux khác.
 - + **Zsh Shell** được phát triển để có tính tương hỗ và nó kết hợp nhiều khía cạnh khác nhau của các shell GNU/Unix Linux khác như ksh, tcsh và bash.
 - + Fish (friendly interactive shell) được sản xuất vào năm 2005. Fish Shell được phát triển để hoàn toàn thân thiện với người dùng và có tính tương tác giống như các loại shell khác.

- để biết shell nào đang được sử dụng bởi Linux
 - + Sử dụng lệnh echo

```
B2016975@localhost:~

[B2016975@localhost ~]$ echo $SHELL

/bin/bash

[B2016975@localhost ~]$
```

Hình 2 Lênh hiển thi đường dẫn đầy đủ của shell đang được sử dụng

Lệnh trên sẽ hiển thị đường dẫn đầy đủ của shell đang được sử dụng.

+ Sử dụng lệnh *ps*

```
B2016975@localhost:~

[B2016975@localhost ~] $ ps -p $$

PID TTY TIME CMD

5844 pts/0 00:00:00 bash

[B2016975@localhost ~] $ ■
```

Hình 3 Lệnh hiển thị thông tin chi tiết về quy trình hiện tại

Trong đó, \$\$(dollar dollar) là một biến trong Unix/Linux đại diện cho Process ID của shell hiện tại. Lệnh trên sẽ hiển thị thông tin chi tiết về quy trình hiện tại, bao gồm cả tên shell.

+ Sử dụng ps với /etc/passwd

```
B2016975@localhost:~

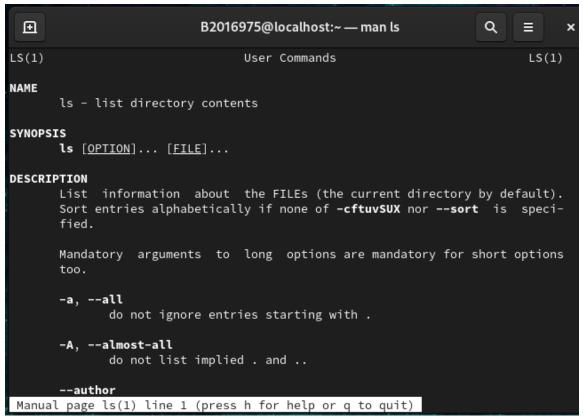
[B2016975@localhost ~]$ grep $USER /etc/passwd | cut -d: -f7 /bin/bash [B2016975@localhost ~]$
```

Hình 4 Tìm kiếm thông tin người dùng và hiển thi shell

Lệnh trên sẽ tìm kiếm thông tin người dùng trong file /etc/passwd và hiển thị shell được cấu hình cho người dùng hiện tại.

- **3.2.** Để tìm kiếm thông tin hướng dẫn về một lệnh hoặc tiện ích nào đó trong Linux, ta có thể sử dụng những câu lệnh nào? Cho ví dụ (chụp hình minh hoạ).
 - Để tìm kiếm thông tin hướng dẫn về một lệnh hoặc tiện ích trong Linux, chúng ta có thể sử dụng các câu lệnh và công cụ sau đây:
 - man :Dùng để hiển thị hướng dẫn chi tiết (manual) cho một lệnh hoặc tiện ích cụ thể.

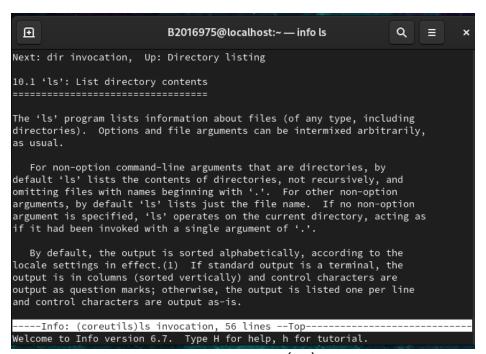
Ví du : man Is

Hình 5 Xem hướng dẫn về lệnh Is

 info: Một số tiện ích cung cấp hướng dẫn trong định dạng info. Bạn có thể sử dụng lệnh:

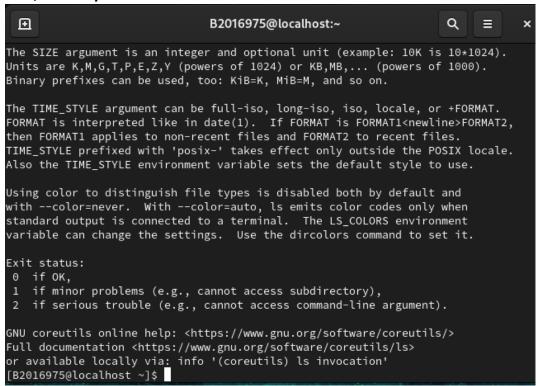
Ví dụ : info Is

Hình 6 Thông tin chi tiết về lệnh Is

 --help: Nhiều lệnh hỗ trợ tùy chọn --help để hiển thị một tóm tắt ngắn gọn về cách sử dụng.

Ví du: Is --help

Hình 7 Hiến thi một tóm tắt ngắn gọn về cách sử dụng lệnh Is

- apropos: Dùng để tìm kiếm các lệnh liên quan đến một từ khóa cu thể.
- Ví dụ: apropos search

```
B2016975@localhost:~
                                                                          Q
                                                                                [B2016975@localhost ~]$ apropos search
                      - search the manual page names and descriptions
apropos (1)
apropos.man-db (1) - search the manual page names and descriptions ausearch (8) - a tool to query audit daemon logs
ausearch-expression (5) - audit search expression format
badblocks (8) - search a device for bad blocks
                     - binary search of a sorted array
bsearch (3)
                   - binary search a sorted table
bsearch (3p)
bzegrep (1)
                     - search possibly bzip2 compressed files for a regular e...
bzfgrep (1) - search possibly bzip2 compressed files for a regular e...
bzgrep (1) - search possibly bzip2 compressed files for a regular e...
DBD::SQLite::Fulltext_search (3pm) - Using fulltext searches with DBD::SQLite
find (1) - search for files in a directory hierarchy flatpak-search (1) - Search for applications and runtimes
foomatic-searchprinter (1) - Search Foomatic database
getgrnam (3p) - search group database for a name
getpwnam (3p)
                     - search user database for a name
                   - search user database for a user ID
getpwuid (3p)
                     - search a file for a pattern
grep (1p)
hcreate (3p)
hsearch (3)
hsearch_r (3)
                     - manage hash search table

    hash table management

                     - hash table management
lfind (3)
                      - linear search of an array
lfind (3p)
                       - find entry in a linear search table
```

Hình 8 Trả về danh sách các trang có chứa từ khóa "search"

- whereis: Cho biết vị trí của các tệp tin thực thi, mã nguồn và tài liệu liên quan đến một lệnh hoặc tiện ích.
- Ví du: whereis nano

Ví du: which Is

Hình 9 Hiển thi vi trí của tiên ích nano

- which: Cho biết đường dẫn đến tệp tin thực thi của một lệnh.

B2016975@localhost:~

[B2016975@localhost ~] \$ which ls
alias ls='ls --color=auto'
 /usr/bin/ls

[B2016975@localhost ~] \$

Hình 10 Hiển thị đường dẫn đầy đủ của chương trình Is

- **3.3.** Cho biết công dụng của lệnh pwd và cd. Cho ví dụ (chụp hình minh hoạ).
 - pwd (Print Working Directory): Lệnh pwd được sử dụng để in ra đường dẫn hoặc địa chỉ hiện tại của thư mục làm việc mà bạn đang ở.
 Vd:

```
B2016975@localhost:~

[B2016975@localhost ~]$ pwd
/home/B2016975
[B2016975@localhost ~]$ ■
```

Hình 11 Hiển thị đường dẫn hoặc địa chỉ hiện tại của thư mục làm việc

- **cd** (Change Directory):Lệnh cd được sử dụng để thay đổi thư mục làm việc hiện tại của bạn.

Vd:

```
B2016975@localhost:~

[B2016975@localhost ~]$ ls

Desktop Downloads Music Pictures Templates thoduyen1

Documents folder1 new_thoduyen Public thoduyen Videos

[B2016975@localhost ~]$
```

Hình 12 Hiển thi danh sách các thư mục trong thư mục đạng làm việc

Bạn cũng có thể sử dụng cd mà không có đối số để chuyển về thư mục người dùng (cd ~) hoặc để quay lại thư mục trước đó (cd -).

```
B2016975@localhost:~

[B2016975@localhost ~]$ cd Music
[B2016975@localhost Music]$ cd −
/home/B2016975
[B2016975@localhost ~]$
```

Hình 13 Di chuyển đến thư mục Music

- **3.4.** Cho biết công dụng của lệnh ls và vài tùy chọn của nó. Cho ví dụ (chụp hình minh hoạ).
 - Is (List):In ra danh sách các tệp và thư mục trong thư mục hiện tại.
 Vd:

```
B2016975@localhost:~

[B2016975@localhost ~]$ ls

Desktop Downloads Pictures Templates Videos

Documents Music Public thoduyen

[B2016975@localhost ~]$
```

Hình 14 Hiển thị danh sách các thư mục trong thư mục đang làm việc

- Một số tùy chọn phổ biến của ls:
 - -I (long format): Hiển thị thông tin chi tiết về tệp và thư mục, bao gồm quyền truy cập, số liên kết, chủ sở hữu, nhóm, kích thước, và thời gian sửa đổi.

```
ⅎ
                               B2016975@localhost:~
                                                                   Q
                                                                         ▤
[B2016975@localhost ~]$ ls -l
total 4
drwxr-xr-x. 2 B2016975 B2016975
                                  6 Jan 12 10:14 Desktop
drwxr-xr-x. 2 B2016975 B2016975
                                  6 Jan 12 10:14 Documents
drwxr-xr-x. 2 B2016975 B2016975
                                  6 Jan 12 10:14 Downloads
drwxr-xr-x. 2 B2016975 B2016975
                                  6 Jan 12 10:14 Music
drwxr-xr-x. 2 B2016975 B2016975
                                 6 Jan 12 10:14 Pictures
drwxr-xr-x. 2 B2016975 B2016975 6 Jan 12 10:14 Public
drwxr-xr-x. 2 B2016975 B2016975 6 Jan 12 10:14 Templates
 rw-r--r--. 1 B2016975 B2016975 270 Jan 12 10:22 thoduyen
drwxr-xr-x. 2 B2016975 B<u>2</u>016975
                                  6 Jan 12 10:14 Videos
[B2016975@localhost ~]$
```

Hình 15 Hiển thị thông tin chi tiết về tệp và thư mục.

-a (all): Liệt kê cả các tệp ẩn (bắt đầu bằng dấu chấm .).

```
B2016975@localhost:~

[B2016975@localhost ~]$ ls -a

. . .bash_logout .cache Documents .mozilla Public Videos

.. .bash_profile .config Downloads Music Templates
.bash_history .bashrc Desktop .local Pictures thoduyen

[B2016975@localhost ~]$
```

Hình 16 Liệt kê cả các têp ẩn .

-h (human-readable): Hiển thị kích thước của tệp theo định dạng dễ đọc, ví dụ: KB, MB, GB.

```
B2016975@localhost:~

[B2016975@localhost ~]$ ls -h

Desktop Downloads Pictures Templates Videos

Documents Music Public thoduyen

[B2016975@localhost ~]$
```

Hình 17 Hiển thi kích thước của têp theo định dạng.

-t (time): Sắp xếp danh sách theo thời gian sửa đổi, tệp mới nhất được hiển thị đầu tiên.

```
B2016975@localhost:~

[B2016975@localhost ~]$ ls -t

thoduyen Documents Music Public Videos

Desktop Downloads Pictures Templates

[B2016975@localhost ~]$
```

Hình 18 Sắp xếp danh sách theo thời gian sửa đổi.

-r (reverse): Đảo ngược thứ tự của danh sách.

```
B2016975@localhost:~

[B2016975@localhost ~]$ ls -r

Videos Templates Pictures Downloads Desktop

thoduyen Public Music Documents

[B2016975@localhost ~]$
```

Hình 19 Đảo ngược thứ tự của danh sách.

3.5. Dùng công cụ nano để tạo một tập tin có tên *thoduyen* với nội dung là 8 câu đầu bài thơ <u>Thơ Duyên</u> của Xuân Diệu (chụp hình minh hoạ).

```
GNU nano 5.6.1 thoduyen

Chieu mong hoa tho tren nhanh duyen ,
Cay me riu rit cap chim huyen.
Do troi xanh ngoc qua muon la,
Thu den - noi noi dong tieng huyen.

Con duong nho nho gio xieu xieu,
La la canh hoang nang tro chieu.
Buoi ay linig ta nghe tieng ban,
Lan dau rung dong noi yeu thuong.
```

Hình 20 Soạn thảo bài thoduyen bằng công cụ nano

- **3.6.** Cho biết công dụng của lệnh grep. Cho ví dụ (chụp hình minh hoạ).
 - Công dung:
 - + Tìm kiếm các dòng trong văn bản hoặc tệp tin chứa chuỗi ký tự nhất định.
 - + Lọc dữ liệu theo các mẫu hoặc biểu thức chính quy (regular expressions).
 - + Xem xét nhanh nội dung của các tệp tin.
 - Vd

```
B2016975@localhost:~

[B2016975@localhost ~]$ grep xieu xieu thoduyen grep: xieu: No such file or directory thoduyen:Con duong nho nho gio xieu xieu, [B2016975@localhost ~]$
```

Hình 21 Tìm kiếm các dòng trong văn bản bằng lệnh grep

```
B2016975@localhost:~

[B2016975@localhost ~]$ grep 'xieu xieu' thoduyen

Con duong nho nho gio xieu xieu,

[B2016975@localhost ~]$
```

Hình 22 Tìm kiếm các dòng trong văn bản bằng lệnh grep.

- 3.7. Cho biết công dụng của lệnh sed.Cho ví dụ (chụp hình minh hoạ).
 - Công dụng:
 - + Thay thế và Sửa đổi (Substitution):sử dụng để thay thế một chuỗi ký tự cụ thể bằng một chuỗi khác.
 - + Xóa dòng hoặc Một số dòng cụ thể:
 - + Xóa dòng ở vị trí cụ thể (ví dụ: dòng thứ 3).
 - + In dòng cụ thể hoặc Tất cả các dòng ngoại trừ dòng cụ thể:
 - + In tất cả các dòng ngoại trừ dòng thứ n.
 - + Thực hiện nhiều thay đổi trong một lệnh (Multiple Commands):
 - · VD

```
B2016975@localhost:~

[B2016975@localhost ~]$ grep 'xieu xieu' thoduyen

Con duong nho nho gio xieu xieu,

[B2016975@localhost ~]$ sed '2i\ con duong nho nho go xieu xieu' thoduyen

Chieu mong hoa tho tren nhanh duyen ,

con duong nho nho go xieu xieu

Cay me riu rit cap chim huyen.

Do troi xanh ngoc qua muon la,

Thu den - noi noi dong tieng huyen.

Con duong nho nho gio xieu xieu,

La la canh hoang nang tro chieu.

Buoi ay linig ta nghe tieng ban,

Lan dau rung dong noi yeu thuong.

[B2016975@localhost ~]$
```

Hình 23 Thêm dòng thứ 2 vào bài thoduyen bằng sed

```
B2016975@localhost:~

[B2016975@localhost ~]$ sed '/xieu xieu/d' thoduyen

Chieu mong hoa tho tren nhanh duyen ,

Cay me riu rit cap chim huyen.

Do troi xanh ngoc qua muon la,

Thu den - noi noi dong tieng huyen.

La la canh hoang nang tro chieu.

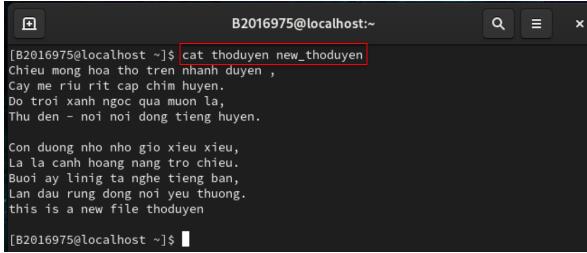
Buoi ay linig ta nghe tieng ban,

Lan dau rung dong noi yeu thuong.

[B2016975@localhost ~]$
```

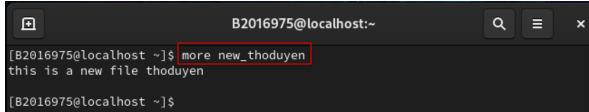
Hình 24 Xóa (delete) các dòng trong tệp văn bản có tên thoduyen mà chứa chuỗi "xieu xieu"

- **3.8.** Cho biết công dụng của lệnh *cat, more, less, head* và *tail*. Cho ví dụ (chụp hình minh hoa).
 - cat:(concatenate) được sử dụng để hiển thị nội dung của một hoặc nhiều tệp tin trực tiếp trên màn hình.

Hình 25 Hiển thị nội dung của tập tin thoduyen

 more được sử dụng để hiển thị nội dung của một tệp tin một trang tại một thời điểm. Bạn có thể di chuyển qua lại giữa các trang.

Hình 26 Hiển thị nội dung của một tệp tin thoduyen một trang tại một thời điểm.

- **less** cũng giống như **more**, nhưng có thêm khả năng cuộn lên và xuống trong tệp tin, giúp hiển thị nội dung một cách linh hoạt.

```
B2016975@localhost:~—less thoduyen Q = ×

Chieu mong hoa tho tren nhanh duyen ,
Cay me riu rit cap chim huyen.
Do troi xanh ngoc qua muon la,
Thu den - noi noi dong tieng huyen.

Con duong nho nho gio xieu xieu,
La la canh hoang nang tro chieu.
Buoi ay linig ta nghe tieng ban,
Lan dau rung dong noi yeu thuong.

thoduyen (END)
```

Hình 27 Hiển thị nội dung của một tệp tin thoduyen một trang tại một thời điểm.

 head được sử dụng để hiển thị nội dung đầu tiên của một tệp tin hoặc đầu ra của một lệnh.

Hình 28 Hiển thị 10 dòng đầu tập tin thoduyen1

 tail được sử dụng để hiển thị nội dung cuối cùng của một tệp tin hoặc đầu ra của một lệnh.

```
℩
                                B2016975@localhost:~
                                                                     Q
                                                                           目
                                                                                 ×
[B2016975@localhost ~]$ tail thoduyen1
7
8
9
10
11
12
13
14
15
[B2016975@localhost ~]$
```

Hình 29 Hiển thị 10 dòng cuối tập tin thoduyen1

- **3.9.** Cho biết công dụng của lệnh *cp* và *mv*. Cho ví dụ (chụp hình minh hoạ).
 - cp được sử dụng để sao chép tệp tin hoặc thư mục từ một vị trí đến vị trí khác.

Hình 30 Sao chép tập tin hello trong thư mục folder1 sang thư mục folder2

 Công dụng: Lệnh mv được sử dụng để di chuyển tệp tin và thư mục từ một vị trí đến một vị trí khác

```
B2016975@localhost:~

[B2016975@localhost ~]$ ls

Desktop Downloads folder2 new_thoduyen Public thoduyen Videos

Documents folder1 Music Pictures Templates thoduyen1

[B2016975@localhost ~]$ ls

Desktop Downloads Music Pictures Templates thoduyen1

Documents folder1 new_thoduyen Public thoduyen Videos

[B2016975@localhost ~]$
```

Hình 31 Di chuyển từ folder2 sang folder1

- **3.10.** Cho biết công dung của lênh *mkdir* và *rm*. Cho ví dụ (chup hình minh hoa).
 - Lệnh *mkdir* được sử dụng để tạo thư mục mới trong hệ thống tệp tin.

```
B2016975@localhost:~/folder1 Q = ×

[B2016975@localhost folder1]$ ls

folder2 hello

[B2016975@localhost folder1]$ mkdir folder3

[B2016975@localhost folder1]$ ls

folder2 folder3 hello

[B2016975@localhost folder1]$
```

Hình 32 Tao ra thư muc folder3

Lệnh rm được sử dụng để xóa tệp tin hoặc thư mục từ hệ thống tệp tin.

```
B2016975@localhost:~/folder1 Q = x

[B2016975@localhost folder1]$ ls

folder2 folder3 hello

[B2016975@localhost folder1]$ rm -d folder3

[B2016975@localhost folder1]$ ls

folder2 hello

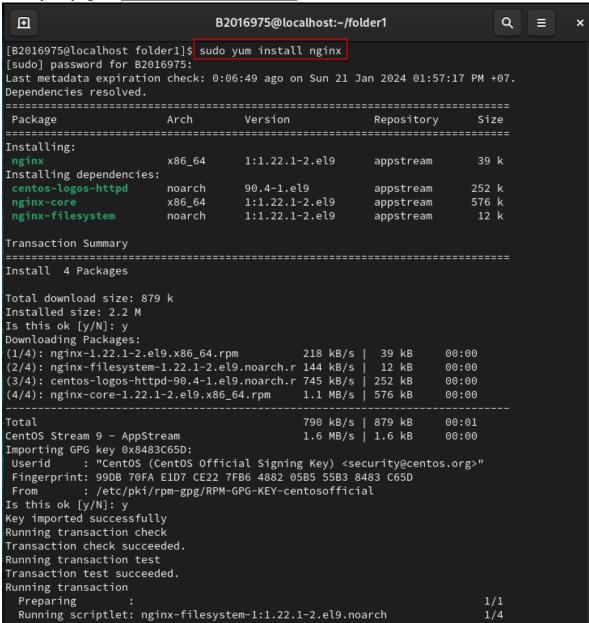
[B2016975@localhost folder1]$
```

Hình 33 Xóa thư mục folder3

4. RPM, cập nhật và cài đặt các package

- 4.1. Các tập tin có phần mở rộng .rpm và .deb có chức năng gì?
 - Các tập tin có phần mở rộng .rpm và .deb đều là định dạng gói (package) được sử dụng trong hệ thống quản lý gói của các hệ điều hành Linux. Mỗi định dạng này dùng cho một hệ thống quản lý gói cụ thể và có chức năng khác nhau:
 - Chức năng
 - + Tập tin .**rpm** chứa các gói cài đặt, chương trình cài đặt, và các tệp tin cần thiết để cài đặt và quản lý ứng dung, thư viên, hay các thành phần hê thống khác.
 - + Tập tin .deb cũng chứa các gói cài đặt, chương trình cài đặt, và các tệp tin liên quan. Nó giúp quản lý việc cài đặt, cập nhật, và gỡ bỏ phần mềm trên hệ thống.
- **4.2.** Thay vì đòi hỏi người dùng phải biết trước đường dẫn download file .rpm khi cài đặt/cập nhật ứng dụng có một lệnh trong RHEL/CentOS cho phép truy xuất đến kho file .rpm, sau đó hệ thống sẽ download file thích hợp về để thực hiện cài đặt/cập nhật. Các lệnh đó là lệnh nào?
 - Trong RHEL (Red Hat Enterprise Linux) và CentOS, bạn có thể sử dụng lệnh **yum** để quản lý gói và thực hiện cài đặt/cập nhật phần mềm. **yum** có khả năng tìm kiếm và tải các gói .**rpm** từ các kho lưu trữ (repositories) được cấu hình trước đó. Dưới đây là một số lênh **yum** phổ biến:

Cài đặt một gói: sudo yum install tên_gói

Hình 34 Cài đặt nginx

Cập nhật tất cả các gói : sudo yum update

```
B2016975@localhost:~

[B2016975@localhost ~]$ sudo yum update
[sudo] password for B2016975:
Sorry, try again.
[sudo] password for B2016975:
Last metadata expiration check: 1:54:54 ago on Sun 21 Jan 2024 02:48:16 PM +07.
Dependencies resolved.
Nothing to do.
Complete!
[B2016975@localhost ~]$
```

Hình 35 Cập nhật tất cả các gói có trong hệ thống

Tìm kiếm một gói : yum search nginx

```
B2016975@localhost:~/folder1
                                                                Q
 ◱
                                                                    [B2016975@localhost folder1]$ yum search nginx
CentOS Stream 9 - BaseOS
                                               1.3 MB/s | 8.0 MB
                                                                  00:06
CentOS Stream 9 - AppStream
                                               1.2 MB/s | 19 MB
                                                                  00:15
                                                15 kB/s | 15 kB
CentOS Stream 9 – Extras packages
                                                                  00:00
nginx.x86_64 : A high performance web server and reverse proxy server
nginx-all-modules.noarch : A meta package that installs all available Nginx modules
nginx-core.x86_64 : nginx minimal core
nginx-filesystem.noarch : The basic directory layout for the Nginx server
nginx-mod-http-image-filter.x86_64 : Nginx HTTP image filter module
nginx-mod-http-perl.x86_64 : Nginx HTTP perl module
nginx-mod-http-xslt-filter.x86_64 : Nginx XSLT module
nginx-mod-mail.x86_64 : Nginx mail modules
nginx-mod-stream.x86_64 : Nginx stream modules
pcp-pmda-nginx.x86_64 : Performance Co-Pilot (PCP) metrics for the Nginx Webserver
[B2016975@localhost folder1]$
```

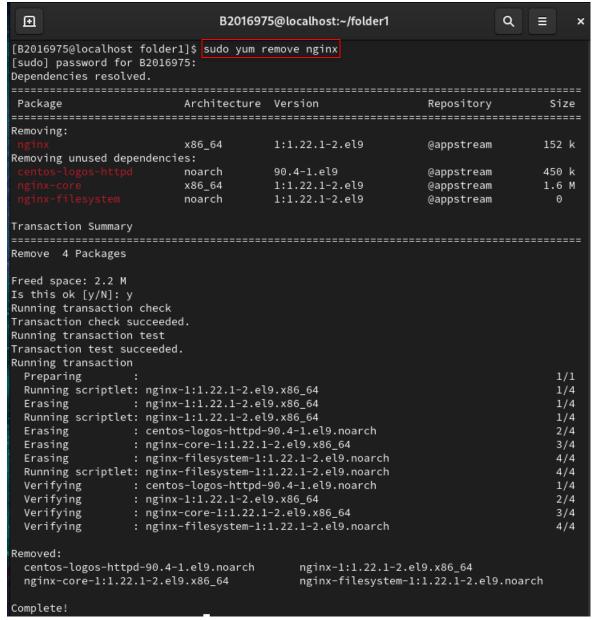
Hình 36 Tìm kiếm nginx

Hiển thị thông tin về một gói : yum info nginx

```
ⅎ
                                B2016975@localhost:~/folder1
                                                                            Q
                                                                                 Ħ
[B2016975@localhost folder1]$ yum info nginx
Last metadata expiration check: 0:17:29 ago on Sun 21 Jan 2024 02:09:17 PM +07.
Installed Packages
Name
Epoch
          : 1.22.1
Version
Release
           : 2.el9
Architecture : x86_64
           : 152 k
Size
Source
            : nginx-1.22.1-2.el9.src.rpm
Repository
           : @System
From repo
            : appstream
Summary
            : A high performance web server and reverse proxy server
URL
            : https://nginx.org
License
Description : Nginx is a web server and a reverse proxy server for HTTP, SMTP, POP3 and
             : IMAP protocols, with a strong focus on high concurrency, performance and
             : low memory usage.
[B2016975@localhost folder1]$
```

Hình 37 Hiển thi thông tin về nginx

Xóa một gói: sudo yum remove nginx

Hình 38 Xóa nginx

4.3. Cài đặt trình soạn thảo nano (chụp hình minh hoạ, nếu trình soạn thảo nano đã được cài sẵn thì chụp thông báo)

\$sudo dnf install nano

```
B2016975@localhost:~/folder1 Q = ×

[B2016975@localhost folder1]$ sudo dnf install nano

Last metadata expiration check: 0:32:15 ago on Sun 21 Jan 2024 01:57:17 PM +07.

Package nano-5.6.1-5.el9.x86_64 is already installed.

Dependencies resolved.

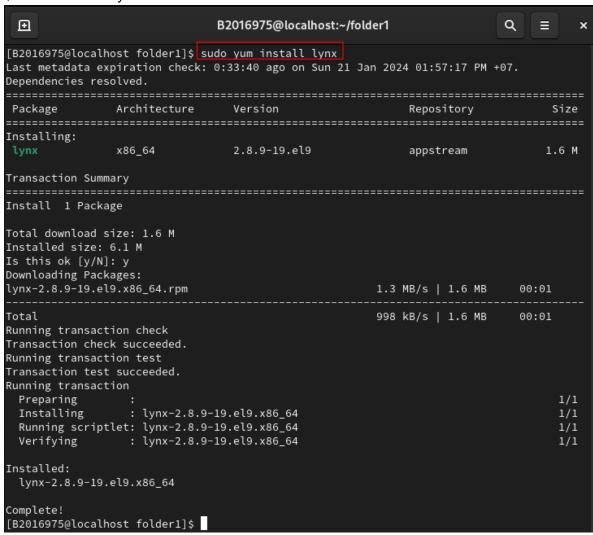
Nothing to do.

Complete!

[B2016975@localhost folder1]$
```

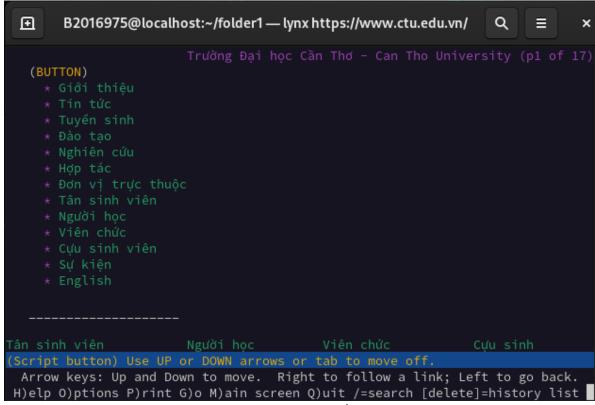
Hình 39 Cài đặt trình soạn thảo nano(do đã cài đặt rồi nên hệ thống không làm gì cả)

- **4.4.** Cài đặt trình duyệt web thuần văn bản (text-based web browser) lynx. Sau khi cài đặt xong, thực hiện truy cập vào website https://www.ctu.edu.vn/ (chụp hình minh hoạ).
 - \$sudo dnf install lynx

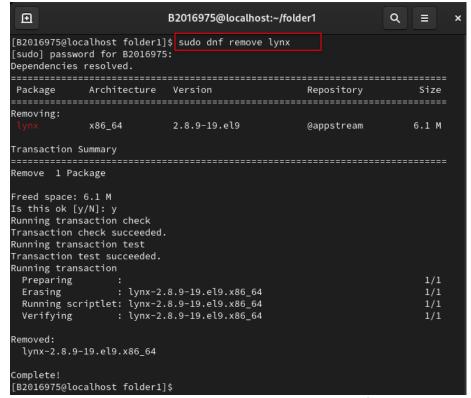
Hình 40 Cài đặt trình duyệt web lynx

- Truy cập vào website https://www.ctu.edu.vn/

Hình 41 Truy cập vào website https://www.ctu.edu.vn/bằng trình duyệt web lynx

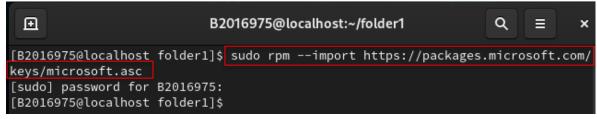
4.5. Gỡ bỏ chương trình **lynx** ra khỏi hệ thống (chụp hình minh hoạ).

Hình 42 Gỡ trình duyệt web lynx ra khỏi hệ thống

- **4.6.** Thêm repository và cài đặt công cụ hỗ trợ lập trình VS Code (chụp hình minh hoạ).
 - Thêm Microsoft GPG key

\$ sudo rpm --import https://packages.microsoft.com/keys/microsoft.asc

Hình 43 Thêm Microsoft GPG key

Tạo tập tin repository

\$ sudo nano /etc/yum.repos.d/vscode.repo

Nội dung tập tin vscode.repo

[code]

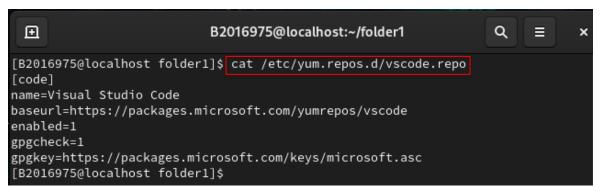
name=Visual Studio Code

baseurl=https://packages.microsoft.com/yumrepos/vscode

enabled=1

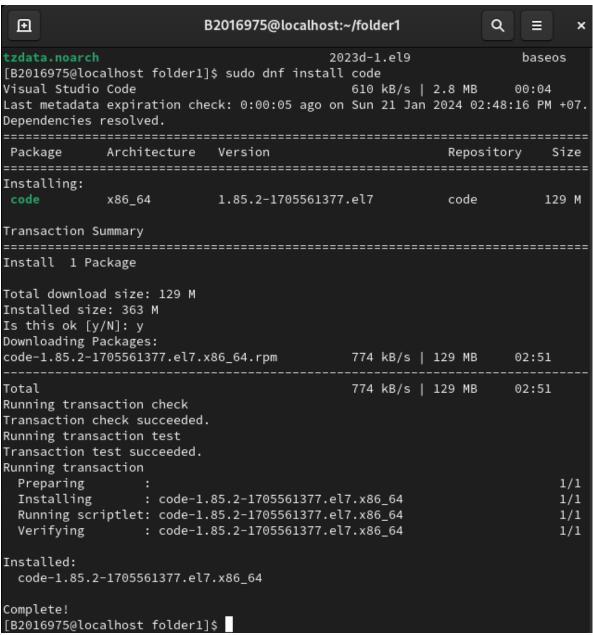
gpgcheck=1

gpgkey=https://packages.microsoft.com/keys/microsoft.asc

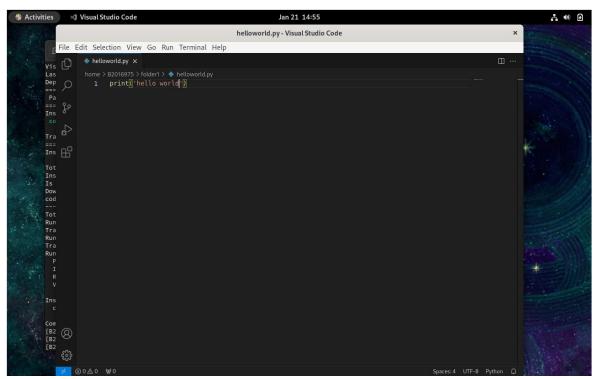
Hình 44 Tạo tập tin responsitory

- + Cập nhật cache của dnf và cài đặt
 - \$ dnf check-update
 - \$ sudo dnf install code

Hình 45 Cập nhật cache của dnf và cài đặt

- Sau khi đã cài đặt xong thì dùng lệnh code để hiển thị VS Code

Hình 46 Giao diện của Visual Studio Code trong Centos

- **4.7.** Lệnh nào thực hiện cập nhật tất cả các ứng dụng trong hệ thống (chụp hình minh hoạ)?
 - Sử dụng lệnh sudo yum update để thực hiện cập nhật tất cả các ứng dụng trong hệ thống

€	В2	2016975(@localhost:~	Q		×		
	6975@localhost ~]\$ sudo yum	update						
[sudo] password for B2016975: Last metadata expiration check: 0:09:09 ago on Sun 21 Jan 2024 02:48:16 PM +07. Dependencies resolved.								
	=======================================	======		! ========	====:	===		
Pack	age	Arch	Version	Repo	Siz	ze		
	lling:	06 .64	5 14 0 407 -10	h				
kern		X86_64	5.14.0-407.el9	baseos	6.0	М		
Upgra bpft	•	v96 64	7.3.0-407.el9	baseos	6.7	м		
	ainer-selinux	_	3:2.228.0-1.el9	appstream				
drac			057-53.git20240104.el9		463			
	ut-config-rescue		057-53.git20240104.el9		13			
	ut-network		057-53.git20240104.el9		86			
	ut-squash		057-53.git20240104.el9		13			
	ution-data-server		3.40.4-9.el9	appstream				
	ution-data-server-langpacks	_		appstream				
	ution-data-server-ui		3.40.4-9.el9	appstream				
	e-control-center	_	40.0-30.el9	appstream				
_	e-control-center-filesystem	_		appstream				
_	e-settings-daemon		40.0.1-15.el9	appstream				
_	eamer1-plugins-bad-free		1.22.1-3.el9	appstream				
	el-tools	_	5.14.0-407.el9	baseos	6.2			
	el-tools-libs	_	5.14.0-407.el9	baseos	6.0			
	-kvdo		8.2.3.3-111.el9	baseos	335	• •		
libd	Inf		0.69.0-8.el9	baseos	661	k		
libt	iff	_	4.4.0-12.el9	appstream	198	k		
net-	snmp-libs		1:5.9.1-13.el9	appstream				
open		_	8.7p1-38.el9	baseos	462			
	ssh-clients		8.7p1-38.el9	baseos	719	k		
	ssh-server		8.7p1-38.el9	baseos	461	k		
	fo-db		20231215-1.el9	appstream	521	k		
pam		x86_64	1.5.1-17.el9	baseos	628			
	wire		1.0.0-2.el9	appstream	106	k		
	wire-alsa		1.0.0-2.el9	appstream		- 1		
pipe	wire-gstreamer	x86_64	1.0.0-2.el9	appstream	57	k		
						100		

Hình 47 cập nhật tất cả các ứng dụng trong hệ thống

```
B2016975@localhost:~
                                                               Q
 ⅎ
                                                                    ×
[B2016975@localhost ~]$ sudo dnf update
Last metadata expiration check: 0:18:12 ago on Sun 21 Jan 2024 02:48:16 PM +07
Dependencies resolved.
Nothing to do.
Complete!
[B2016975@localhost ~]$ sudo yum update
Last metadata expiration check: 0:18:18 ago on Sun 21 Jan 2024 02:48:16 PM +07
Dependencies resolved.
Nothing to do.
Complete!
[B2016975@localhost ~]$
```

Hình 48 cập nhật tất cả các ứng dụng trong hệ thống bằng 2 cách

--- Hết ---

Video hướng dẫn làm bài:

- + Hướng dẫn làm bài: https://youtu.be/MgrW8zeh02E
- + Hướng dẫn câu 2:
 - Cài đặt VirtualBox: https://youtu.be/JC-tXZmgXII
 - Cài đặt CentOS 9 stream: https://youtu.be/DG8-FA0vCY4
- + Hướng dẫn câu 3: https://youtu.be/DK8reLK8CZ0
- + Hướng dẫn câu 4: https://youtu.be/hdZEqVooN38